

**UCHWAŁA NR LIV/317/22
RADY MIEJSKIEJ W NIEMODLINIE**

z dnia 28 marca 2022 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119¹⁾) oraz art. 10 ust. 2 i ust. 2a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050²⁾) Rada Miejska w Niemodlinie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Niemodlina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady:
Bartosz Wajman

¹⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2021 r. poz. 2469 i z 2022 r. poz. 218

²⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1655 i z 2021 r. poz. 2469

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022

1. Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (dalej Program) na rok 2022 stanowi kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej prowadzonych w Gminie Niemodlin działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Odnosi się do zadań własnych gminy, wskazanych w art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.), takich jak:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w [art.13¹](#) i [15](#) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej;
- 7) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków i zagrożonych tym uzależnieniem;
- 8) udzielanie rodzinom; w których występują problemy narkomanii, pomocy psychologicznej i prawnej;
- 9) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 10) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 11) pomoc społeczną osobom uzależnionym od narkotyków i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Profilaktyka, kierowana do mieszkańców Gminy Niemodlin jest świadomie podejmowanym działaniem poprzedzającym, nastawionym na zapobieganie niekorzystnym zachowaniom dorosłych, dzieci i młodzieży, które mogą doprowadzić do rozwoju u nich nałogu, a których wystąpienie wydaje się prawdopodobne. Podejmowanie takich działań pozwoli ograniczyć zachowania ryzykowne młodzieży, wspierać dorosłych i młodych ludzi w rozwoju i pomóc w unikaniu zagrożeń. Koniecznością jest zatem upowszechnienie wiedzy na temat zjawisk prowadzących do nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz do uzależnień behawioralnych przez całą populację, sposobów zdobywania tych substancji przez dzieci i młodzież oraz zachowań szczególnego ryzyka związanych z uzależnieniami oddziałujących na różne grupy dzieci i młodzieży, upowszechnienie wiedzy w środowisku lokalnym, w szkołach oraz placówce wsparcia dziennego nt. postaw wolnych od agresji i przemocy, a także upowszechnianie wiedzy na temat zasad udzielania wsparcia

w bezpośrednim środowisku. Zatem działania winny być wielokierunkowe, kierowane do szerokiego kręgu mieszkańców, a nie wyłącznie do osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków czy niszczących zachowań.

Profilaktyka winna bazować na zasobach ludzi, rozwijać ich mocne strony, kształtować ich kompetencje społeczne. Powinna wspierać nauczycieli w pracy z dziećmi, młodzieżą i współpracy z rodzicami. Tak rozumiana profilaktyka będzie działaniem wspomagającym proces wychowawczy i ściśle z nim związanym. Na owe działania składa się redukcjonowanie i eliminowanie czynników ryzyka, przy jednoczesnym inicjowaniu i wzmacnianiu czynników chroniących.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 stanowi integralną część strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Niemodlin. Program jest spisem działań, które planuje się podejmować w 2022 roku na terenie gminy Niemodlin, będących jednocześnie zadaniami gminy w tym obszarze.

Program jest spójny z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021 - 2025.

2. Diagnoza problemów alkoholowych

Jak wynika z danych statystycznych zawartych w *Komunikacie z badań CBOS: Konsumpcja alkoholu w Polsce, grudzień 2019* - ponad połowa badanych (56%) deklaruje, że sporadycznie zdarza im się używać alkoholu. Co trzecia badana osoba twierdzi, że unika spożycia alkoholu, a co dziesiąta spożywa go bardzo często. Jeżeli chodzi o wiek spożywania alkoholu, okazuje się, że po alkohol najczęściej sięgają ludzie młodzi w wieku 25-34 lata. Częstotliwość spożycia jest różna pomiędzy kobietami i mężczyznami, ponieważ badania pokazały, że jest dwa razy więcej kobiet niepijących niż mężczyzn.

Najchętniej wybieranym alkoholem jest piwo (39%), następnie wino (25%) oraz wódka (16%), 11 % badanych wybiera alkohole wysokogatunkowe.

Badania pokazują, że Polacy alkohol najczęściej spożywają w domu (74%), tylko 9% preferuje inne miejsca takie jak bary czy puby. Alkohol najczęściej spożywany jest w towarzystwie znajomych (49%) oraz rodziny (48%), a tylko 4% badanych deklaruje, że spożywa alkohol w samotności.

Większość respondentów uważa, że nadużywanie alkoholu jest problemem w Polsce (43% - bardzo dużym, 48 % - raczej dużym), co jest spójne z badaniami dotyczącymi spożycia alkoholu. Znaczna większość społeczeństwa deklaruje spożycie alkoholu, lecz jego nadmierne używanie uważa za problem w skali kraju. 96% badanych popiera stanowcze egzekwowanie ograniczeń w sprzedaży alkoholu wobec nieletnich. Dużą popularnością cieszą się różnego rodzaju kampanie i działania ogólnopubliczne przeciwdziałające alkoholizmowi (90% badanych), podobnie jak egzekwowanie zakazów spożycia w miejscach publicznych (86%).

Na podstawie Diagnozy (Uchwała NRXXIII/128/20 Rady Miejskiej w Niemodlinie z dnia 18 maja 2020 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Niemodlin na lata 2020-2030”) uaktualnionej w 2020 roku w oparciu o informacje uzyskane od pracowników socjalnych, pracowników Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin, organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Niemodlin oraz diagnozy środowiska szkolnego, przeprowadzonej przez placówki szkolne, stwierdza się, że jednym z problemów mieszkańców gminy Niemodlin jest nadużywanie alkoholu i coraz młodszy wiek inicjacji alkoholowej oraz innych środków psychoaktywnych, a także bezradność i problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi, ubóstwo i bezrobocie.

Gminę Niemodlin (wg stanu ludności na dzień 31 grudnia 2020 roku) zamieszkiwało 12 583 mieszkańców, w tym osób pełnoletnich 10375 i 2208 dzieci i młodzieży w wieku poniżej 18-tu lat.

Na terenie gminy Niemodlin liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na dzień 31.12.2020 r., z uwzględnieniem podziału na rodzaj spożycia napojów alkoholowych, wynosiła:

- 1) do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne): 19
- 2) do spożycia poza miejscem sprzedaży: 72

W/w. wydane zezwolenia obowiązują w 34 punktach sprzedaży. Na jeden punkt sprzedaży alkoholu przypada 305 pełnoletnich mieszkańców, a średnia krajowa wynosi 301 osób wg stanu na 31 grudnia 2020 r. (dane ze strony www.parpa.pl).

O wielkości spożycia napojów alkoholowych przez konsumentów mówią obroty osiągnięte z handlu tymi artykułami. We wszystkich punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Niemodlin z tytułu handlu alkoholem w roku 2020 osiągnięto łącznie obroty na kwotę 12 804 913,83 zł złotych (w 2019 r. -13 514

344,07 zł). W powyższym możemy zatem zauważyć spadek wartości sprzedaży alkoholu w stosunku do roku poprzedniego.

Szacunkową skalę problemów alkoholowych w gminie Niemodlin w tym skalę zagrożeń problemami związanymi z nadużywaniem alkoholu, preferencji spożycia w tym przez młodzież, przedstawia opracowana w 2015 r. „Diagnoza uzależnień i innych problemów społecznych w Gminie Niemodlin”. Ukazuje ona następujący obraz:

a) problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców - 47% respondentów wskazuje, że zna osoby borykające się z problemem uzależnienia od alkoholu, że pije alkohol, a najczęściej sięga po piwo - 24% ankietowanych osób, 21% respondentów wskazało na spożywanie likierów, 19% wódki, 18% wina, a kolejne 18% na inny, bliżej nieokreślony rodzaj alkoholu. 17% badanych przyznało, że doświadczyło sytuacji, kiedy zwracano im uwagę na sposób i częstotliwość spożywania alkoholu. Jednak 82% ankietowanych nie zgadza się na liberalizm pracodawców wobec osób przychodzących do pracy pod wpływem alkoholu, 64% ankietowanych podziela pogląd, że alkohol w piwie jest tak samo szkodliwy jak alkohol zawarty w wódce, a 60% słusznie uznało, że okazjonalne spożywanie alkoholu może prowadzić do uzależnienia. Ośmiu na dziesięciu sprzedawców alkoholu wskazało, że zdarzało im się, by osoby niepełnoletnie próbowały dokonać zakupu alkoholu w ich punkcie i deklarowali, że dokonywali kontroli pełnoletności;

b) problem alkoholowy z perspektywy młodzieży - na podstawie przebadanych uczniów (32% uczniów szkoły podstawowej i 85% młodzieży szkół ponadpodstawowych) twierdzi, że rówieśnicy piją alkohol. Do spożywania alkoholu przyznało się 54% młodzieży szkolnej (wśród uczniów szkoły podstawowej jest to 2% uczniów).

W oparciu o wyniki diagnozy zostały sformułowane rekomendacje, które uwzględniono przy budowie niniejszego programu, m.in.:

- działania profilaktyczne powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny,
- należy prowadzić programy profilaktyczne, obejmujące pracę z rodzicami, nauczycielami, uczniami oraz pozostałymi mieszkańcami gminy, celem utworzenia sprzeciwu wobec zagrożeń społecznych,
- należy prowadzić kampanie profilaktyczne dot. zagrożeń społecznych,
- należy nadal uwrażliwiać sprzedawców na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim oraz nietrzeźwym,
- należy zapewniać łatwy dostęp do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy.

Z diagnozy przeprowadzonej w roku szkolnym 2021/2022, przez szkoły na terenie Gminy Niemodlin wynika, że najczęściej występującymi czynnikami ryzyka wśród dzieci i młodzieży są m.in.:

- eksperymentowanie części uczniów z substancjami psychoaktywnymi,
- osoby, które w bliskim otoczeniu społecznym przyjmują substancje psychoaktywne takie jak narkotyki czy dopalacze, oraz brak problemu ze zdobyciem używek,
- mała świadomość uczniów w zakresie podejmowania działań pomocowych wobec osób uzależnionych,
- spędzanie coraz większej ilości czasu na korzystaniu z urządzeń elektronicznych (komputer, telefon, konsole),
- problemy z radzeniem sobie ze stresem i trudnymi emocjami, wśród nich również okaleczenia,
- łatwy dostęp do treści (głównie filmów) przeznaczonych wyłącznie dla dorosłych,
- przemoc występująca wśród rówieśników, bierność świadków,
- nieprawidłowości w zakresie realizacji ról rodzicielskich (niskie kompetencje wychowawcze, słaby nadzór nad dzieckiem, niska świadomość rodzica odnośnie wywierania wpływu na temat własnego funkcjonowania, prezentowanych postaw i atmosfery domowej, obecność używek w domu),
- niska samoocena uczniów, brak pewności siebie,
- słabe kompetencje wychowawcze niektórych rodziców,
- zagrożenie izolacją społeczną.

Wśród czynników chroniących najczęściej wymieniane były:

- przyjazna atmosfera w szkole i duże poczucie bezpieczeństwa na terenie szkoły,
- wsparcie ze strony rodziny, przyjaciół,
- poczucie akceptacji i przynależności do grupy/ klasy,
- dobra współpraca nauczycieli z rodzicami,
- świadomość na temat szkodliwości stosowania alkoholu, papierosów i narkotyków,
- obecność w szkole pedagoga, psychologa,
- wspieranie przez nauczycieli uczniów, również tych posiadających trudności w nauce i z indywidualnymi potrzebami,
- dobre relacje z rówieśnikami w szkole, pozytywne doświadczenia towarzyskie i społeczne,
- dobre relacje z rodzicami, podejmowanie przez rodziców rozmów z dziećmi na temat używek i ich szkodliwego wpływu na zdrowie,
- uprawianie sportu i korzystanie z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych,
- spędzanie wolnego czasu w gronie rodziny i przyjaciół.

Diagnozę przyczyn i skutków problemów alkoholowych występujących na obszarze gminy Niemodlin uzupełniają poniżej zamieszczone informacje, uzyskane od: Komisarzatu Policji w Niemodlinie, Izby Wyrzeźwień Miejskiego Ośrodka Pomocy Osobom Bezdomnym i Uzależnionym w Opolu, Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemodlinie, Miejsko - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków ich rodzin w Niemodlinie.

W 2020 r. funkcjonariusze Policji przewieźli z gminy Niemodlin 48 nietrzeźwych osób do Izby Wyrzeźwień Miejskiego Ośrodka Pomocy Osobom Bezdomnym i Uzależnionym w Opolu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemodlinie w 2020 r. pomagał finansowo 14 rodzinom objętym tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny przy ogólnej liczbie 468 rodzin korzystających z pomocy materialnej Ośrodka.

W 2020 r. członkowie Miejsko - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktowali się z 11 osobami uzależnionymi od alkoholu, 22 osobami doznającymi przemocy w rodzinie oraz 22 osobami stosującymi przemoc w rodzinie. Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podjęła wobec 6 osób czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec nich obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia, wystąpiła z wnioskiem do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia wobec 3 osób. W 2020 r. Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wydała 19 postanowień opiniujących wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej w Niemodlinie.

W Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i członków ich rodzin w Niemodlinie w 2020 r. z pomocy terapeuty i psychologa skorzystało:

Terapeuta uzależnień:

- 40 osób z problemem alkoholowym, które uczestniczyły w 94 spotkaniach indywidualnych,
- 11 dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym - 38 porad profilaktycznych,

Psycholog:

- 8 rodzin, w tym 9 dzieci, które uczestniczyły w 8 spotkaniach indywidualnych,
- 8 osób doznających przemocy w rodzinie,
- 3 przyjęć dot. problemów opiekuńczo - wychowawczych, konfliktów rodzinnych.

3. Diagnoza problemów używania narkotyków

Jak pokazują badania statystyczne (*Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2020*), odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w 2019 roku jest kilkukrotnie niższy niż odsetek osób mających kontakt z alkoholem. Z danych wynika, że aż

79,9% Polaków miała kontakt z alkoholem, podczas gdy z narkotykami jedynie 5,5% (grupa wiekowa 15 -64 lata) Liczba osób używających narkotyków w Polsce jest znacznie niższa niż w większości krajów europejskich (5,4%). Do najczęściej używanych narkotyków należy marihuana (12,1%), drugą w kolejności substancją jest amfetamina (1,4 %). Wskaźnik używania narkotyków jest większy wśród mężczyzn niż kobiet. Jeżeli chodzi o wiek zażywania narkotyków to najliczniejszą grupę stanowią osoby młode w wieku 15-24 lata.

Kokaina należy do grupy substancji psychoaktywnych, nielegalnych w Polsce, których poziom rozpowszechnienia w naszym kraju nie jest zbyt wysoki. Jak wynika z badań ESPAD wśród uczniów najbardziej rozpowszechnione jest eksperymentowanie z marihuaną i haszyszem (37,2 % wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych). Na drugim miejscu znajduje się zażywanie leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza (18,3% wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych). Na trzecim miejscu znajdują się substancje wziewne (6,9% uczniów szkół ponadgimnazjalnych).

Używanie substancji odurzających jest, z wyjątkiem substancji wykorzystywanych do celów medycznych, nielegalne i dlatego odbywa się w ukryciu. Z tego powodu dokładne określenie skali tego zjawiska jest bardzo trudne do dokonania. Szacunkowa skala problemów związanych z używaniem narkotyków występujących na terenie gminy Niemodlin znana jest z „Diagnozy uzależnień i innych problemów społecznych w Gminie Niemodlin” – raportu badań zrealizowanego w 2015 r. przez Pracownię Doskonalenia Zawodowego „Meritum” w Krakowie. Autorzy raportu podkreślają na podstawie materiału badawczego, że połowa dorosłych mieszkańców uważa problem uzależnienia od narkotyków za ważne zagrożenie dla gminy. Natomiast, 53% respondentów przyznaje, że zna kogoś kto zażywa narkotyki. Co trzeci ankietowany jest zdania, że narkotyki miękkie powinny zostać zalegalizowane, a 56% dorosłych mieszkańców uważa, że młodzież w gminie jest narażona na kontakt z narkotykami. Uczniowie w większości nie przyznają się do sięgania po środki odurzające, jednakże 2% uczniów szkoły podstawowej, 29% uczniów młodzieży szkolnej potwierdziło tego typu doświadczenia. 15% uczniów szkół podstawowych, 59% młodzieży szkolnej jest zdania, że ich rówieśnicy mają kontakt z substancjami psychoaktywnymi. Większość młodzieży (59%) deklaruje, że nie chciałaby spróbować narkotyków. Chęć spróbowania wykazało 14 % uczniów, a 28% wskazało odpowiedź nie wiem. Wiedzę na temat narkotyków z internetu i telewizji czerpie 50% uczniów szkół podstawowych, 48% młodzieży szkolnej.

Autorzy raportu zalecają realizację programów profilaktycznych o charakterze długofalowym i wielostronnym wraz z kampaniami informacyjnymi w celu wskazania negatywnego oddziaływania na organizm człowieka i funkcjonowanie społeczne osób używających te substancje.

Zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w obszarze profilaktyki są zbieżne z zadaniami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Dotyczy to głównie realizacji programów, które obejmują w swoich treściach problemy używania środków psychoaktywnych w tym alkohol, narkotyki, tytoń. Problem narkomanii na terenie Gminy Niemodlin nie jest rozpowszechniony, jednak badania statystyczne wykazują, że najbardziej podatną grupą na używanie środków psychoaktywnych jest młodzież i młodzi dorośli. W 2019 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej młodzieży w kategorii wiekowej: 15-16 lat oraz 17-18 lat naszego kraju. Wyniki tych badań na tle wyników poprzednich edycji ESPAD skłaniają do sformułowania kilku wniosków. Przetwory konopi to najczęściej spotykany narkotyk we wzorach używania substancji psychoaktywnych przez młodzież i młodych dorosłych. Z przeprowadzonych badań wśród respondentów wynika spadek przekonań o ryzyku związanym z paleniem marihuany lub haszyszu oraz przewaga oczekiwań pozytywnych konsekwencji używania nad konsekwencjami negatywnymi. W efekcie rodzi to nowe zagrożenia, na które odpowiedzią winny być działania profilaktyczne.

Z informacji uzyskanych z Punktu Konsultacyjnego w Niemodlinie wynika że w 2020 r. nie udzielano konsultacji dot. problemu narkotykowego. Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemodlinie w 2020 roku nie udzielał świadczeń z pomocy społecznej z powodu występującego problemu narkotykowego.

4. Diagnoza uzależnień behawioralnych

Terminem "uzależnienia behawioralne" określa się takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonaniem pewnych czynności i których cechą jest zaburzona kontrola impulsów. Osoba dotknięta uzależnieniem podejmuje czynności lub zachowania pod wpływem impulsu, który jest dla niej nie do opanowania. Poddanie się temu impulsowi i wykonanie danej czynności lub odpowiednie zachowanie się powoduje uczucie ulgi, zmniejsza napięcie, wyzwala uczucie przyjemności czy euforii. Do uzależnień behawioralnych należą m.in. uzależnienia od: hazardu, zakupów, grania w gry komputerowe, korzystania z internetu lub smartfona, pracy, seksu, jedzenia.

Skala uzależnień behawioralnych w Polsce jest monitorowana od 2012 roku. Najnowsze badania zrealizowała Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej w 2018/2019 roku. Badania pokazały, że najczęściej występującym wśród Polaków jest uzależnienie od pracy (2,5 mln osób). Dotyka ono w takim samym stopniu kobiety jak mężczyzn. Patologiczny hazard uprawia 27 tysięcy osób. Symptomy kompulsywnego kupowania zauważane jest u około miliona osób, a wśród nich 74 % stanowią kobiety w wieku 15-34 lata. Rośnie odsetek osób uzależnionych od internetu i telefonu.

W grudniu 2020 roku NASK Państwowy Instytut badawczy przeprowadził ogólnopolskie badanie uczniów pod kątem używania internetu. Badania wykazały, iż co trzeci nastolatek wykazuje wysoki wskaźnik problematycznego używania internetu, a trzech na stu nastolatków - bardzo wysoki.

Specjaliści terapii uzależnień twierdzą, że nie można bagatelizować uzależnień behawioralnych. Po pierwsze dlatego, że często one współwystępują z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych. Po drugie, uzależnienie od czynności może być równie niszczące jak nałogowe picie alkoholu, gdyż ciągłe powtarzanie tych samych czynności i niemożność powstrzymania się od nich w znaczący sposób zaburza życie społeczne, rodzinne, zawodowe itp.

Do skutecznych strategii zapobiegania uzależnieniom behawioralnym (podobnie jak w innych zachowaniach ryzykownych młodzieży) należą: rozwijanie kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży oraz rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów. Istotną rolę odgrywają również strategie informacyjne, w ramach których możliwa jest np. realizacja zajęć edukacyjnych na temat zasad korzystania przez dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym z internetu oraz wskazanie im, w jaki sposób mogą ograniczyć ryzyko problemowego użytkowania.

5. Realizatorzy Programu

Koordynatorem wykonania Programu jest Referat Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Niemodlinie.

Realizatorami poszczególnych zadań Programu mogą być:

- 1) Wydziały i Referaty Urzędu Miejskiego w Niemodlinie, w tym szczególnie Referat Spraw Społecznych i Zdrowia;
- 2) Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i członków ich rodzin w Niemodlinie,
- 3) Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niemodlinie;
- 4) jednostki organizacyjne Gminy Niemodlin (Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna w Niemodlinie, Ośrodek Kultury w Niemodlinie, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Niemodlinie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemodlinie);
- 5) Straż Miejska w Niemodlinie;
- 6) jednostki oświatowe funkcjonujące na terenie gminy Niemodlin;
- 7) Komisariat Policji w Niemodlinie;
- 8) organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące na terenie gminy Niemodlin działalność pożytku publicznego w sferze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 9) inne podmioty działające na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy Niemodlin.

6. Cele Programu:

Głównym celem Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, ograniczenie zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i uzależnień behawioralnych przez dzieci i młodzież, a także podejmowania przez nie innych zachowań problemowych.

Cele operacyjne:

- podnoszenie wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Niemodlin na temat szkodliwości i skutków nadużywania alkoholu, zażywania narkotyków, uporczywego powtarzania zachowań lub czynności,
- poprawa funkcjonowania rodziny dotkniętej problemami picia szkodliwego i uzależnienia od alkoholu lub narkotyków członka rodziny,

- zmniejszenie skutków degradacji psychofizycznej osób uzależnionych oraz ograniczenie rozmiarów szkód zdrowotnych i społecznych powodowanych nadużywaniem alkoholu oraz zażywaniem narkotyków,
- zmniejszanie negatywnych skutków zaniedbywania dzieci, zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień i przemocy domowej,
- ograniczenie liczby nastolatków pijących alkohol, używających narkotyki i szkodliwie powtarzających zachowania lub czynności, opóźnianie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej u dzieci i młodzieży,
- zmiana postaw dorosłych wobec picia alkoholu i używania narkotyków przez dzieci i młodzież oraz zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców (ograniczanie akceptacji rodziców dla picia alkoholu przez dorastające dzieci),
- promocja zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej, sportowej oraz rekreacyjnej dzieci i młodzieży,
- zwiększenie kompetencji osób zajmujących się pomaganiem rodzinom i dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym, profilaktyką uzależnień oraz rozwiązywaniem problemu przemocy szkolnej i rodzinnej, kształcących się na kierunkach związanych z w/w obszarem,
- egzekwowanie prawa w zakresie zakazu reklamy napojów alkoholowych, sprzedaży alkoholi osobom małoletnim, nietrzeźwym oraz spożywania alkoholu w miejscach niedozwolonych.

7. Wskaźniki osiągnięcia celów - liczba:

- osób biorących udział w szkoleniach,
- wydanych materiałów informacyjno - edukacyjnych,
- dzieci i młodzieży korzystających ze specjalistycznej pomocy,
- dorosłych korzystających ze specjalistycznej pomocy,
- realizowanych programów profilaktycznych,
- dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych,
- rodziców i opiekunów biorących udział w programach profilaktycznych,
- dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach sportowo - rekreacyjnych,
- dorosłych, którzy udali się na leczenie odwykowe,
- prowadzonych procedur „Niebieskiej karty” względem osób spożywających alkohol,
- osób biorących udział w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,
- przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i stwierdzonych nieprawidłowości.

8. Plan działań:

Lp.	Treść zadania / działania	Główne składniki kosztów realizacji zadania
1	2	3
1.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i zachowań oraz zagrożonych uzależnieniem. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe i behawioralne pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	
1.1	Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków ich rodzin w Niemodlinie. <i>Punkt realizuje między innymi zadania: motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia uzależnienia, motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie oraz używających narkotyki do zmiany takiego wzoru, udzielanie wsparcia w utrzymaniu abstynencji</i>	Wynagrodzenia kadry zatrudnianej w Punkcie, wynagrodzenie sprzątaczk, opłaty za korzystanie z pomieszczeń i dostarczone media, opłaty telefoniczne, zakup materiałów biurowych i edukacyjnych, inne koszty związane z remontem, wyposażeniem i funkcjonowaniem Punktu oraz realizacją zadań.

	osobom po zakończonym leczeniu odwykowym, udzielanie wsparcia ofiarom przemocy domowej, udzielanie pomocy psychologicznej osobom dorosłym i dzieciom w sytuacjach kryzysowych, w tym wywołanych problemem alkoholowym i narkotykowym, przemocą domową, brakiem umiejętności wychowawczych, udzielanie informacji o miejscach leczenia uzależnień i ochrony przed przemocą i upowszechnianie informacji dot. zjawiska przemocy. Punkt prowadzi również działalność profilaktyczną na rzecz ograniczania zjawiska i skutków nadużywania alkoholu i narkotyków przez dzieci, młodzież i dorosłych.	
1.2	Realizowanie przez Miejsko - Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niemodlinie jej ustawowych zadań, w tym działań zmierzających do sądowego zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu (które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, systematycznie zakłócających spokój lub porządek publiczny, uchylających się od zaspakajania potrzeb rodziny) do podjęcia leczenia odwykowego, opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej, uczestnictwo w pracach zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Niemodlin i powołanych grupach roboczych oraz realizacja procedury "Niebieska Karta".	Wynagrodzenia i koszty podróży służbowych członków Komisji, opłaty sądowe oraz za badanie biegłych sądowych, koszty udziału członków Komisji w szkoleniach, prenumerata czasopism i zakup książek o problematyce uzależnień.
1.3	Prowadzenie przez Gminę zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej, w tym szczególnie pochodzących z rodzin, w których występuje zaniedbanie wychowawcze lub problem uzależnień. <i>W ramach zajęć pozalekcyjnych prowadzone są działania animacyjne i socjoterapeutyczne. Na potrzeby zajęć pozalekcyjnych będzie wykorzystywane specjalnie przygotowane pomieszczenie wraz z wyposażeniem.</i>	Wynagrodzenia kadry, opłaty za korzystanie z pomieszczeń i dostarczone media, koszty poczęstunku dzieci, zakup: materiałów do zajęć i zabaw, środków czystości, art. AGD, doposażenia w meble i sprzęt w zakresie wynikającym z bieżących potrzeb, zakup innych towarów i usług związanych z realizacją zajęć i imprez organizowanych dla odbiorców zadania.
1.4	Współdziałanie Ośrodka Pomocy Społecznej, M-G Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Konsultacyjnego, placówek oświatowych i innych podmiotów na rzecz przeciwdziałania rozpoznanej przemocy domowej, popełnianej pod wpływem alkoholu (wdrażanie procedury „Niebieska Karta”). Prowadzenie działań korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy.	Zatrudnienie realizatorów działań korekcyjno - edukacyjnych. Koszty wynikające z potrzeb, np. organizowanie specjalistycznych szkoleń i warsztatów. Przygotowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych.
2.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i uzależnień behawioralnych w szczególności wśród dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.	
2.1	Organizacja lub wspieranie programów i działań profilaktycznych w jednostkach oświatowych poprzez wdrażanie rekomendowanych programów profilaktycznych oraz poza tymi jednostkami (w tym pozalekcyjnych zajęć sportowych i innych), kierowanych do dzieci i młodzieży oraz dorosłych. Wspieranie udziału dzieci i młodzieży w akcjach profilaktycznych organizowanych przez podmioty zewnętrzne. Wspieranie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i	Artykuły, materiały, usługi wykorzystywane do realizacji zadań

	profilaktycznej prowadzonej w szkołach i placówkach systemu oświaty.	
2.2	Organizacja lub wspieranie różnych form zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w gminie (na bazie posiadanej infrastruktury) oraz poza terenem gminy o oddziaływaniu profilaktycznym, np. półkolonii, kolonii, obozów, zajęć sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i innych (w tym podczas ferii i wakacji) w połączeniu z realizacją strategii profilaktyki uzależnień.	Koszty zakupu materiałów i usług, wynikające z formy realizacji zadań
2.3	Organizacja lub wspieranie imprez sportowych, kulturalnych lub rekreacyjnych popularyzujących zdrowy styl życia bez alkoholu i narkotyków, wzmacniających więzi rodzinne, integrujących grupy rówieśnicze (np. festyny, pikniki rodzinne, rozgrywki sportowe, turnieje i konkursy sportowe, biegi uliczne).	Koszty wynikające z kosztorysów lub wniosków, opłaty sędziowskie, zakup towarów i usług do realizacji zadań.
2.4	Organizacja lub udział w kampaniach społecznych związanych z problematyką alkoholową, narkotykową, uzależnień behawioralnych, innymi zagrożeniami oraz profilaktyką w tym obszarze. Przekazywanie Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Niemodlinie i jej filiom książek, publikacji tematycznie związanych z problematyką uzależnień i ich profilaktyką kierowanych do dorosłych, młodzieży, dzieci.	Materiały informacyjno - edukacyjne i usługi niezbędne do realizacji zadania, książki i publikacje na wyposażenie bibliotek gminnych
2.5	Przeprowadzenie badań dot. problemów alkoholowych, problemu narkomanii i powiązanych problemów społecznych (badania całościowe lub cząstkowe) przy zaistnieniu bieżących potrzeb.	Koszty wykonania badań
3	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i powtarzanych zachowań.	
3.1	Powierzenie organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym na terenie gminy Niemodlin działalność pożytku publicznego wykonania zadań: 1/w zakresie organizacji wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży połączonego z realizacją programu profilaktyki uzależnień; 2/w zakresie prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych.	Dotacje w wysokościach określonych w budżecie Gminy Niemodlin
3.2	Wspieranie działalności grupy Anonimowych Alkoholików w Niemodlinie.	Koszty wg potrzeb
3.3	Podnoszenie kompetencji osób zajmujących się w gminie działalnością profilaktyczną, rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkotykowych i uporczywych zachowań oraz przemocy rodzinnej, szkolnej poprzez m.in. informowanie o dostępnych szkoleniach i kursach, konferencjach, kierowanie do udziału w szkoleniu, organizację szkoleń, zakup materiałów oraz książek i czasopism. Umożliwianie osobom nabywania kompetencji realizowania rekomendowanych programów profilaktycznych w placówkach oświatowych i poza nimi.	Koszty udziału w szkoleniach zewnętrznych i organizacji szkoleń, zakup materiałów szkoleniowych książek i czasopism, koszty podróży służbowych.
3.4	Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej	Koszty wg potrzeb
3.5	Wspieranie realizacji działań interwencyjno - edukacyjnych wobec mieszkańców gminy trafiających do Izby Wyrzeźwien w związku ze stosowaniem przemocy domowej pod wpływem alkoholu.	Koszty wynikające z porozumienia międzygminnego dot. powierzenia realizacji zadania publicznego
3.6	Wspomaganie Policji i innych podmiotów w wykonywaniu zadań związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii i przemocy domowej, powodowanej pod wpływem alkoholu lub narkotyków.	Koszty wynikające ze zgłaszanych potrzeb
4.	Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów	

	o zakazie reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz przepisów o zakazie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, nieletnim, na kredyt lub pod zastaw oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	
4.1	Przeprowadzanie przez Straż Miejską kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych oraz podejmowanie interwencji w przypadku spożywania alkoholu w miejscach prawnie niedozwolonych.	Koszty wynikające z potrzeb
4.2	Kierowanie przez Burmistrza wniosków do organów ścigania i występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	Koszty wynikające z potrzeb
5.	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej	
5.1	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrum integracji społecznej dla osób uzależnionych od alkoholu - w przypadku potrzeb i możliwości finansowych.	Koszty wynikające z potrzeb
6.	Wykonanie monitoringu wizyjnego w celu zminimalizowania negatywnych zdarzeń związanych ze spożywaniem alkoholu i stosowaniem pod jego wpływem przemocy w miejscach publicznych.	Koszty projektu i wykonania zadania
7.	Zmniejszenie dostępności fizycznej alkoholu w razie zgłaszanych potrzeb.	Koszty wynikające z potrzeb
8.	Przeprowadzenie monitoringu i badań problemów z obszaru alkoholizmu, narkomanii i uzależnień behawioralnych (badania całościowe lub cząstkowe - przy zaistnieniu bieżących potrzeb).	Koszty wykonania badań

9. Finansowanie zadań Programu

Wykonanie zadań Programu finansowane jest z dochodów Gminy Niemodlin pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na finansowanie zadań Programu przeznacza się środki finansowe wskazane po stronie wydatków w budżecie Gminy Niemodlin na rok 2022 w dziale 851, w rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi i w rozdziale 85153 - przeciwdziałanie narkomanii.

Burmistrz Niemodlina będzie dokonywał podziału środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu dla wybranych realizatorów zadań, w tym dla jednostek organizacyjnych.

Osobom biorącym udział m.in. w szkoleniach, konferencjach, wizjach w terenie, może być przyznany zwrot kosztów podróży zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r. poz.167).

10. Zasady wynagradzania członków Miejsko - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niemodlinie

Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwołuje raz w miesiącu stałe posiedzenie Komisji oraz w miarę potrzeb tzw. posiedzenie dodatkowe. Za udział w stałym posiedzeniu przysługuje wynagrodzenie w wysokości odpowiednio:

- Przewodniczącej - 450,00 zł brutto,
- Z -cy Przewodniczącej Komisji - 360,00 zł brutto,
- pozostałym członkom Komisji 300,00 zł brutto.

Za uczestnictwo w dodatkowym posiedzeniu Komisji każdemu uczestnikowi posiedzenia przysługuje wynagrodzenie w wysokości 80 złotych brutto za każde posiedzenie.

11. Postanowienia końcowe

Bieżącą kontrolę nad realizacją Programu sprawuje Burmistrz Niemodlina.

Informację z realizacji Programu Burmistrz Niemodlina przedłoży Radzie Miejskiej w terminie do 30 czerwca 2023 roku.